

Belgisch staal in 2018

Jaarverslag

Woord van de Voorzitter

In de geschiedenisboeken wordt 2018 wellicht ingeschreven als het jaar waarin de Verenigde Staten besloten om een heffing in te voeren op de import van buitenlands staal. De diverse gevolgen van dit besluit, ook bekend onder de naam “US Section 232, national security tariffs on steel imports”, waren dan ook wekenlang prominent aanwezig in het internationale nieuws.

Na tweemaal één maand uitstel werd door de Trump-administratie uiteindelijk toch besloten 25% heffingen in te voeren op Europees staal en dit vanaf 1 juni 2018. Het belangrijkste gevolg hiervan was het risico op omleiding naar de EU-markt van het staal dat niet langer op de US-markt kon afgezet worden. Snelle maatregelen drongen zich daarom op om een verdere importstijging van niet-Europees staal naar de EU tegen te gaan. De Europese Commissie stelde daarom vanaf juli 2018 een systeem in van voorlopige vrijwaringsmaatregelen (“Provisional safeguard measures”) en dit voor maximum 200 dagen.

Helaas bracht deze voorlopige versie, onder meer door het inlassen van een “shipping clause”, onvoldoende soelaas. In 2018 bereikte de invoer van niet-Europees staal een nieuw absoluut record van bijna 30 miljoen(*) ton. Voor bepaalde productgroepen stijgt het marktaandeel van niet EU-staal tot boven de 20%.

Begin februari 2019 werd door de Europese Commissie vervolgens een systeem van finale vrijwaringsmaatregelen uitgewerkt. Vanuit de Belgische staalindustrie verwelkomen we een dergelijk systeem. Positief is tevens dat voor de meeste staalproducten importquota per land worden ingesteld. Of het systeem ook effectief zal werken, wordt bepaald door de diverse modaliteiten en de uitwerking in detail.

Zo worden ontwikkelingslanden die tot midden 2018 minder dan 3% van de import voor een staalproduct vertegenwoordigen, gevrijwaard. Een sprekend voorbeeld hiervan vormt een land als Indonesië dat voor roestvast staal tot midden 2018 onder de 3%-grens blijft, maar vanaf de tweede helft van 2018 de export substantieel opdrijft. Deze expansieve uitvoer die de 3%-drempel dan wel duidelijk overschrijdt, gebeurt ten koste van de positie van de Belgische producenten. Daarom wordt gevraagd naar een continue monitoring en aanpassing van de lijst van de ontwikkelingslanden waarop de maatregelen al dan niet van toepassing zijn.

Tevens voorziet het quotasysteem, bij ingang in februari 2019, een onmiddellijke verhoging van 5% van de hoeveelheden. Een tweede verhoging van 5% wordt reeds voorzien in juli 2019, amper 5 maanden later. Een algemene verhoging van 10% in een dergelijke korte tijd strookt geenszins met de jaarlijkse groei van de marktvraag naar staal. Vanuit de Belgische staalindustrie pleiten we ervoor dat deze verhoging wordt aangepast en in lijn wordt gebracht met de werkelijke evolutie van de vraag die ingeschat wordt op gemiddeld 1%.

Klimaat was het andere thema dat in 2018 steeds prominenter in de kijker kwam. Binnen het ETS-systeem steeg de prijs van CO₂-emissierechten tot boven de 20 € per ton CO₂. Hierdoor wordt het zelfs voor de meest performante bedrijven bijzonder moeilijk om competitief te blijven ten opzichte van de niet-Europese staalbedrijven die een dergelijke kost niet ervaren. Vanuit de Belgische staalindustrie blijven we daarom pleiten voor het invoeren van een “CO₂ Border Adjustment Tax”, die het gelijke speelveld – onder meer voor CO₂-emissies – moet herstellen. Dit is niet alleen nodig voor het behoud van de industrie in België, maar dient tevens

te zorgen voor een businessmodel dat toelaat de nodige middelen te genereren voor CO₂-gerelateerde investeringen.

De Belgische staalindustrie is nu al koploper inzake efficiëntie in tal van domeinen. Bewijs hiervan is dat de totale hoeveelheid geproduceerd staal in de Belgische sites jaar na jaar stijgt, ondanks de toenemende internationale concurrentie. Daarenboven bieden zich een aantal doorbraaktechnologieën aan naar een meer CO₂-neutrale staalproductie. De omvang en impact van deze gehele transitie is echter dermate ingrijpend dat deze alleen mogelijk wordt mits het uitwerken van een aangepast kader op economisch, juridisch en logistiek vlak.

Als materiaal biedt staal een antwoord op tal van vragen naar een duurzamere samenleving. Groene stroomproductie, lichtere voertuigen en renovatie van het gebouwenpark worden mogelijk dankzij de aanwending van steeds nieuw ontwikkelde staalsoorten. Met een hergebruik- en recyclageniveau dat de 100% benadert, schrijft het materiaal zich naadloos in in het circulaire denken.

We pleiten daarom voor het versterken van de Belgische staalindustrie. Sleutelement hierbij wordt het behoud van het “level playing field”. Eisen en kosten opgelegd binnen de EU en België met betrekking tot onder meer veiligheid, klimaat, energie en subsidies, dienen ook afgedwongen te worden op geïmporteerd staal van buiten de EU. Dit creëert immers het kader waarin eerlijke handel mogelijk is en duurzame oplossingen aangereikt worden voor zowel onze industrie als de maatschappij.

Tenslotte werd 2018 ook gekenmerkt door de aanzet van een aantal hervormingen op sociaal vlak. Deze konden echter onvoldoende uitgewerkt of geconcretiseerd worden. Nochtans zijn aanpassingen en modernisering van onze arbeidsmarkt essentieel, willen we in België hoog gekwalificeerde werknemers en onze hoge arbeidsproductiviteit behouden. De waardevolle inzet van alle medewerkers met bijhorende productiviteit vormt immers zowel een troef als een noodzaak om onze Belgische positie in het mondiaal gebeuren van staal te vrijwaren.

Wim VAN GERVEN
Voorzitter

(*) exclusief halffabrikaten

COVER (v.l.n.r.):

Staalraad in Thy-Marcinelle, foto Riva Group //

Staalproductie (VR studiedienst), foto ArcelorMittal Gent //

Staalproductie (NLMK La Louvière), foto NLMK //

Organisch beklede coils, foto ArcelorMittal Gent //

Robot in het labo van Aperam Genk, foto Aperam //

Staal in de automobielsector, foto David Cohen on Unsplash

Markt

Staalverbruik en handelsbalans

Een algemene positieve conjunctuur in de EU zorgde in 2018 voor een verdere stijging van de vraag naar staal tot 163 Mt. Toch wordt dit toenemend Europees staalverbruik niet eenduidig vertaald in een hogere afzet voor de Europese en Belgische staalindustrie. De steeds verder stijgende import van niet EU-staal kaapt immers de groei weg. Daarenboven wordt vanaf einde 2018 een afkoeling vastgesteld van de economische groei. Het herstel van de marktvraag, ingezet sinds 2013, blijft dan ook bijzonder fragiel.

Met bijna 30 Mt is de hoeveelheid ingevoerd staal* in 2018 ongeveer verdubbeld in vijf jaar tijd. Turkije is met duidelijke voor-sprong het grootste exportland geworden naar de EU, gevolgd door Rusland, Zuid-Korea, India en China. Opvallend is ook de stijging voor andere landen zoals Servië, Taiwan en Vietnam.

Ook de import van roestvaste producten vertoont een gelijkaar-dig verhaal. Naar origine is de felle stijging van roestvast staal uit Indonesië vanaf de tweede jaarhelft van 2018 onrustwekkend.

De export van EU-staal kalft verder af. De handelsbalans verslech-tert hierdoor aanzienlijk en boekt het grootste tekort van onge-veer 9 Mt sinds meerdere jaren.

Staalproductie in België

De productiecijfers voor 2018 van Belgisch staal laten volgende analyse toe :

- De totale ruwstaalproductie stijgt tot 7.980.000 ton. De opsplitsing naar grote staalfamilie bedraagt 77% "laag-koolstofstaal" en 23% "roestvast of speciaal-gelegeerd staal".
- Naar productiewijze is 68% afkomstig van de "hoogovenroute" en werd 32% bekomen via de "elektrische ovenroute". Vermits ook bij de hoogovenroute schroot gebruikt wordt, wordt geschat dat 45% van het Belgisch staal geproduceerd werd op basis van schroot.
- Duitsland blijft de grootste afzetmarkt (28%), gevolgd door België (16%) en Frankrijk (16%). De export buiten de EU28 bedraagt ±10%.

(*) Exclusief halffabrikaten

Staalproductie in België

Fig.1a - Staalproductie in België (ton) ■ 2018 ■ 2017 ■ 2016

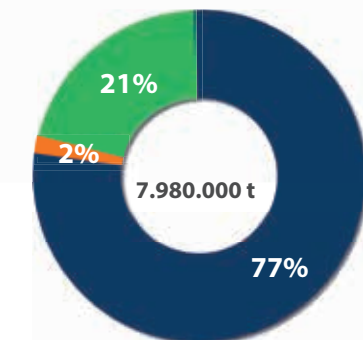
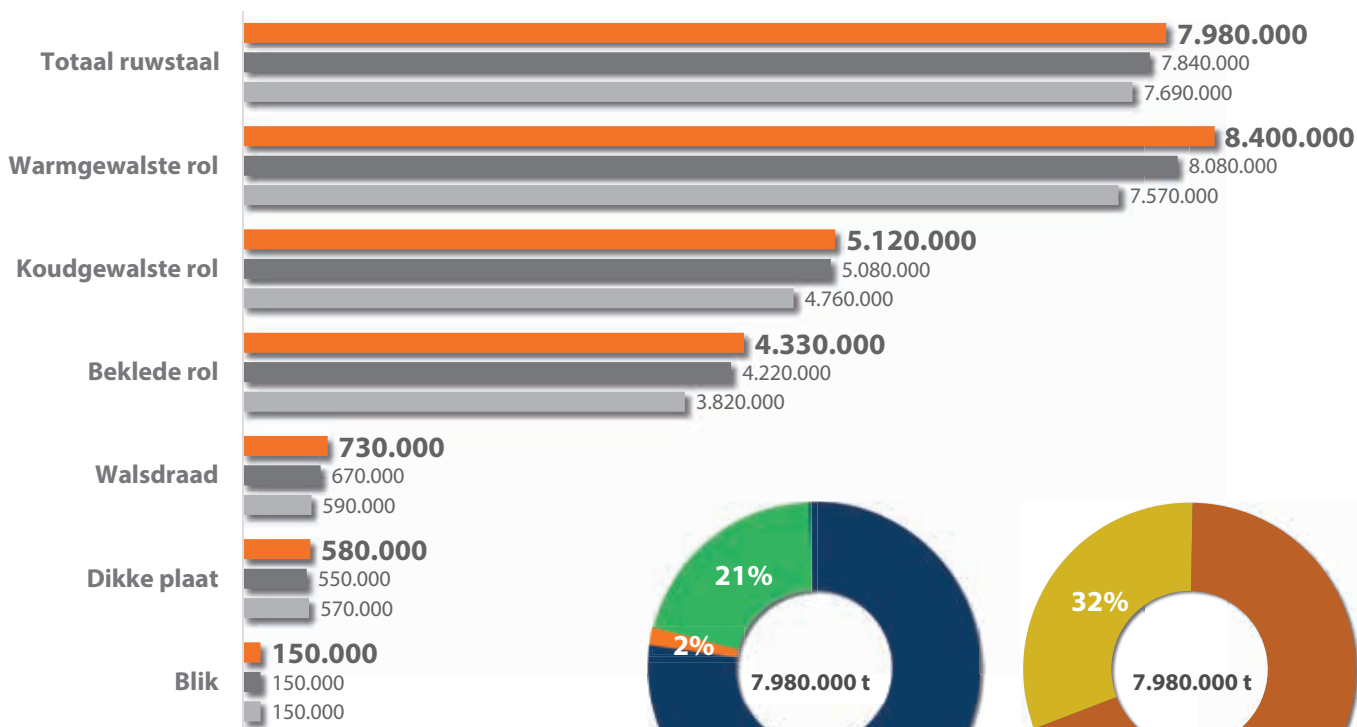

Fig.1b ■ Koolstofstaal
■ Roestvast staal
■ Andere legeringen

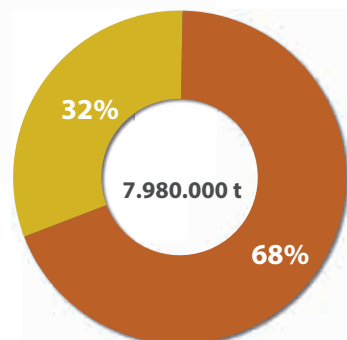
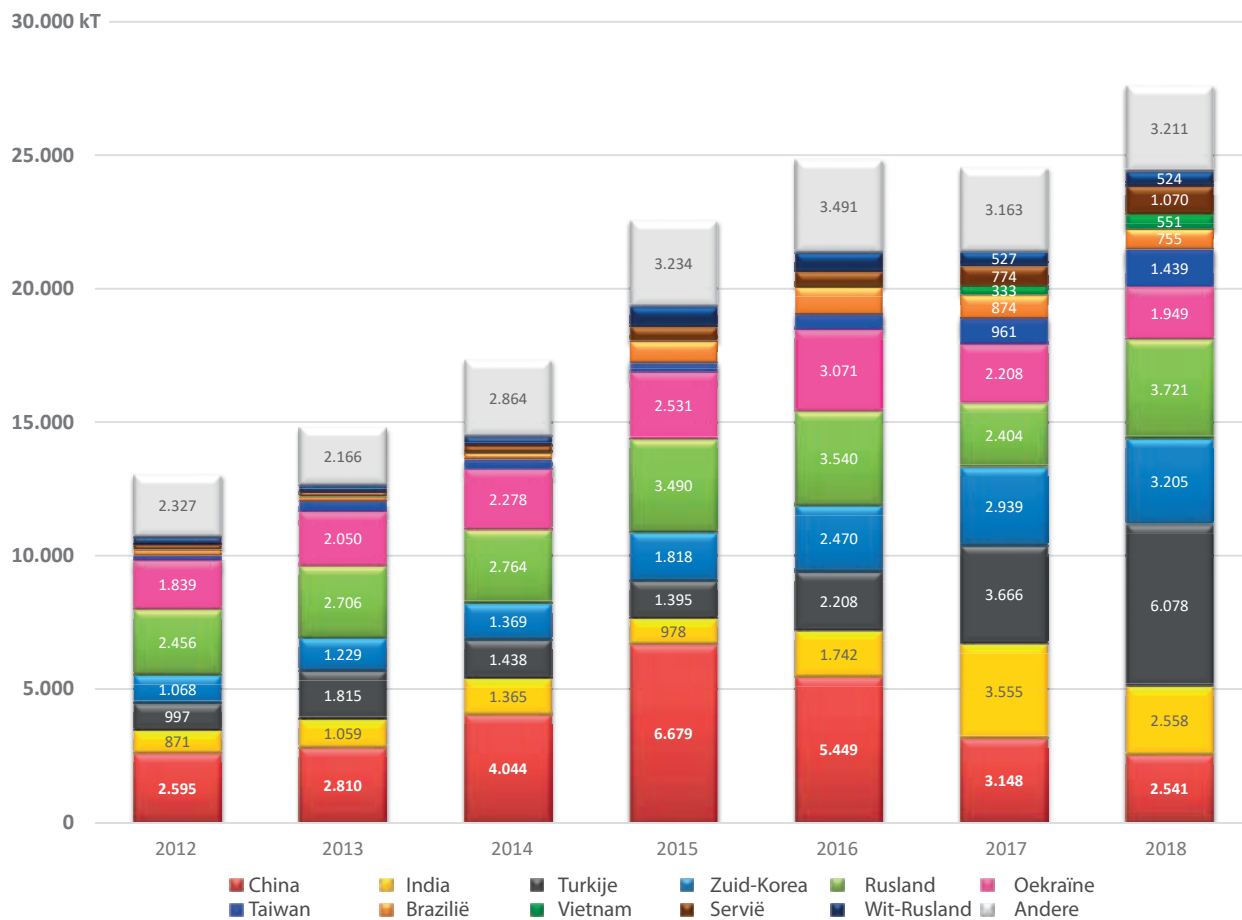

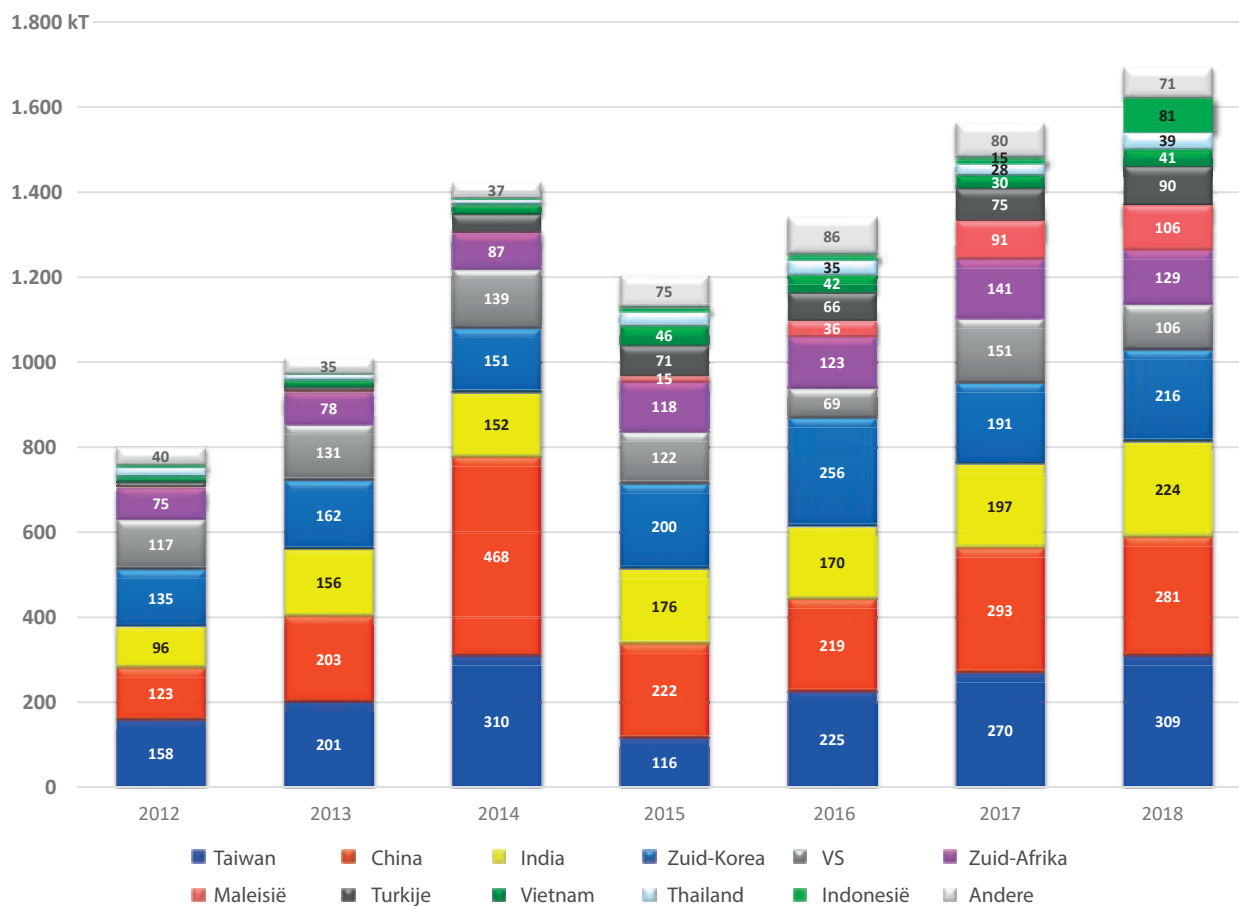
Fig.1c ■ Hoogovenroute
■ Elektrische ovenroute

Staalimport in EU28

Koolstofstaal*

Roestvast staal*

(*) Exclusief halffabrikaten

Sociale aangelegenheden

Na afloop laat 2018 het gevoel na van een onafgewerkt jaar inzake sociale hervormingen.

Op wetgevend vlak en op gebied van 'sociale beleidsdossiers' moet opnieuw vastgesteld worden dat tal van thema's niet de verwachte resultaten hebben opgeleverd.

In dit opzicht is een symbolisch dossier dat van de pensioenen. Ons huidige stelsel dient hervormd te worden om het hoofd te kunnen bieden aan onze demografische ontwikkeling en aan de verhouding tussen het aantal actieven en inactieven.

De Belgische Regering heeft daarom, net als andere Europese landen, een aantal belangrijke hervormingen terzake besloten, waaronder het optrekken van de leeftijd voor toegang tot het pensioen.

Tevens werd besloten om erkenningscriteria in te voeren inzake 'belastend werk', zowel voor de overheidssector als voor de privésector. In de privésector konden de meningsverschillen tussen werkgevers- en vakbondsorganisaties over de invoering van een stelsel 'belastend werk' niet opgelost worden ondanks de benoeming door de Regering van een duo ervaren bemiddelaars. De pensioenhervorming en – meer in het algemeen – een globale bespreking over de aanpassingen inzake de eindeloopbaanregeling zullen aldus uiteindelijk niet plaatsvinden.

Daarentegen heeft de Regering een stelsel van 'vrij vrijwillig pensioen' in werking gesteld voor de werknemers dat hen in staat stelt om vrijwillig, onder bepaalde voorwaarden en binnen bepaalde financiële grenzen, een deel van hun nettoloon toe te wijzen aan de pensioeninstelling van hun keuze.

In naam van haar leden heeft het GSV sterke kritiek geuit op dit plan omwille van de buitenmaatse lasten die dit meebrengt voor de werkgevers en, meer fundamenteel, wegens het niet afgestemd zijn ervan met de aangekondigde doelstelling tot veralgemening van de tweede pensioenpijler.

Op sectoraal vlak zijn de werkzaamheden betreffende de harmonisatie van de sectorale kaders 'arbeiders/bedienden' van start gegaan. Er vonden verschillende technische vergaderingen plaats, echter zonder dat de sociale partners er echt in geslaagd zijn om tot een akkoord te komen over het doel van hun werkzaamheden.

In het kader van de socio-politieke besprekingen over de noden van de ondernemingen inzake knelpuntberoepen heeft het GSV bovendien een overzicht opgesteld van de meest gezochte functies in de sector. Niet verrassend gaat het hier om de volgende functies : elektromechanici, automatiseringsdeskundigen, technici en onderhoudsverantwoordelijken, ingenieurs en andere technische functies.

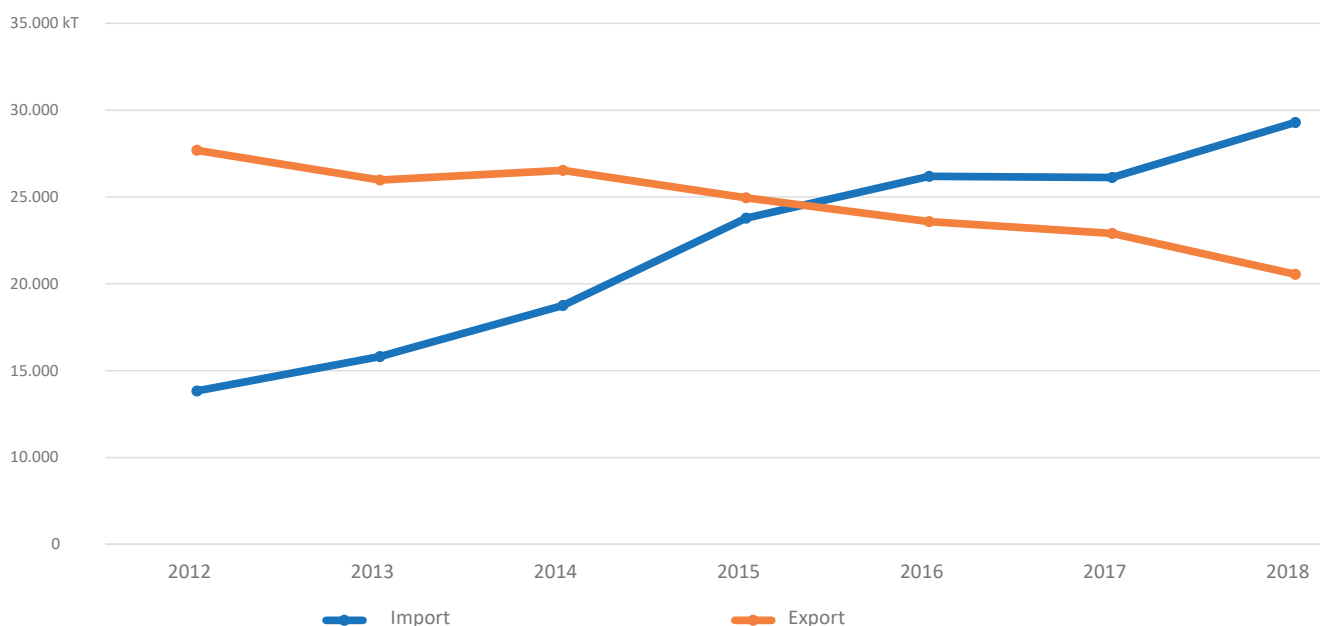
Op gebied van veiligheid heeft het GSV zijn medewerking verleend aan de ondernemingen met betrekking tot een verbod dat uitgevaardigd werd door de Inspectie van de Sociale Wetten en de SEVESO-directie van de FOD Werk in verband met het meedrijven door werknemers op de treeplank van een wagon in beweging.

Dit verbod werd zwaar betwist via een gestructureerd argumentarium op basis van technische en wettelijke elementen. Na vele maanden van contacten met bovenvermelde inspectiediensten heeft het GSV bekomen dat er ontmoetingen tussen de verschillende betrokken administraties en de actoren van het spoorvervoer georganiseerd werden.

Tewerkstelling:

	2016	2017	2018
Arbeiders	6.910	6.895	6.982
Bedienden + kaderleden	3.678	3.774	3.900

Handelsbalans* voor staal in EU28

(*) Exclusief halffabrikaten

Klimaat en energie

Klimaatbeleid

Voor het GSV is de transitie naar een meer koolstofarme staal-industrie een essentieel aandachtspunt. Zo heeft het GSV in 2018 binnen het Raadgevend Comité meegewerkt aan de uitwerking van de studie *"Towards a Flemish industrial low-carbon transition framework"* die gepubliceerd werd door de Vlaamse Administratie Leefmilieu.

Met betrekking tot het Europees beleid tot bestrijding van de klimaatopwarming was 2018 het jaar van de opmaak van de noodzakelijke wetteksten voor de inwerkingstelling van de ETS-richtlijn en de voortzetting van de voorbereiding van fase IV van het ETS.

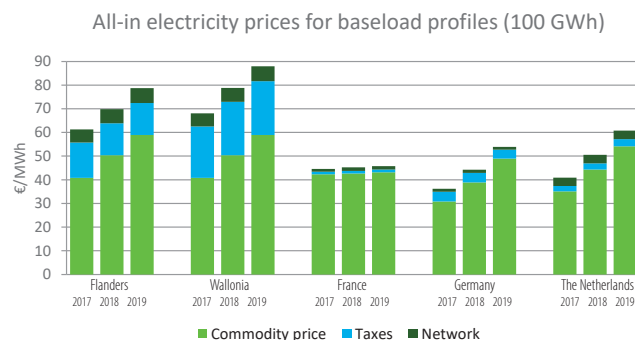
We betreuren dat het goedgekeurde ETS-mechanisme post-2020 onvoldoende bescherming biedt tegen het risico op *"carbon leakage"* voor de Belgische staalondernemingen die tot de 10% meest performante installaties op wereldvlak behoren. Bovendien steeg de prijs van de CO₂-quota aanzienlijk in 2018 tot een prijs hoger dan 20€/TCO₂.

Het GSV pleit ervoor dat België een sterke Europese strategie op industrieel en commercieel vlak verder ondersteunt. Dit met inbegrip van maatregelen die de Belgische staalindustrie in staat stellen om zowel het hoofd te bieden aan de wereldwijde concurrentie op gelijke voet met de internationale staalactoren, als te kunnen investeren in de koolstofarme overgang onder internationale concurrentievoorwaarden.

Energiebeleid

Ook in 2018 blijft de elektriciteitskost een grote uitdaging voor de Belgische staalindustrie. De nieuwste Deloitte-studie in opdracht van Febeliec toont aan dat de elektriciteitskost in België voor sectoren als de staalindustrie aanzienlijk hoger ligt dan in de buurlanden. Zoals de Deloitte-studie 2019 benadrukt, bereikt de concurrentiehandicap op gebied van elektriciteitsprijzen aldus 34% voor een Baseload-verbruiksprofiel van 100 GWh in het Waals Gewest ten opzichte van de omliggende landen. Daarom bleef het GSV in 2018 verder pleiten voor de implementatie van een energienorm op Belgisch niveau.

Het GSV verwelkomt de invoering van een compensatie voor de indirecte *"carbon leakage"*-kosten in het Waals Gewest, zoals reeds het geval was in het Vlaams Gewest en in de buurlanden. Deze compensatie maakt het mogelijk om het verlies aan concurrentievermogen van de ondernemingen, waaronder de staalbedrijven, te beperken ten opzichte van de internationale ondernemingen die niet onderworpen zijn aan de uitwisseling van Europese emissiequota.

Industeel Belgium

Industeel Belgium richt zich op energie-efficiëntie en vermindert tevens haar CO₂-uitstoot!

In de staalfabriek zijn de horizontale verwarmingsstands van de gietpannen een belangrijk element in het verbruik van aardgas. Ze vertegenwoordigen 24% van het totale verbruik.

Industeel Belgium besloot daarom tot de vervanging van de horizontale verwarmingsstands door mobiele verwarmingsstands. Deze vervanging leidde tot een vermindering met 55% van het jaarlijks aardgasverbruik.

Aperam Châtelet

Roestvast staal geproduceerd uit schroot, waaronder de blikjes gebruikt in de vestiging : een voorbeeld van kringlooeconomie !

Aperam Châtelet heeft speciaal voor blikjes een selectieve sortering ingevoerd. Het is de bedoeling alle blikjes die in de vestiging verbruikt worden, te recupereren om deze als grondstof te gebruiken bij de vervaardiging van het roestvast staal dat geproduceerd wordt op de site.

Deze inzameloperatie van blikjes kadert dus perfect in een kringlooeconomie. Het aantal verzamelde blikjes bedroeg in 2018 ongeveer 16.000 eenheden.

Centrum voor Research in de Metallurgie

www.crmgroup.be

Met zijn hoogopgeleid personeel (262 werknemers eind 2018) en unieke pilootinstallaties biedt het CRM technologische R&D-innovatie aan op gebied van metaal- en staalproductieprocessen, productontwikkeling en een brede waaier aan metaaltoepassingen en dit met behulp van een holistische benadering van het ganse product-proces.

Het CRM heeft een bewezen 'staat van dienst' in het ontwikkelen van nieuwe procesoplossingen voor de staalindustrie gericht op het verzekeren van de concurrentiekracht ervan. Tegelijkertijd is er aandacht voor de klimaat-, milieu- en maatschappelijke uitdagingen, evenals voor de tendens naar verdere digitalisering. De belangrijkste aspecten voor een snelle en succesvolle industrialisering van innovatieve technologieën zijn de opschalingscapaciteiten en de demonstratie ervan in semi-industriële omstandigheden in de CRM-pilootlijnen.

Dit kan bijvoorbeeld geïllustreerd worden met de sinterpilootinstallatie die het mogelijk maakt, in combinatie met de mathematische modellering, om diverse oplossingen te testen (zoals hercirculatie van afvalgas, alternatieve warmtetoevoer, ...) voor het verlagen van het verbruik van vaste brandstoffen en bijgevolg de drastische reductie van de CO₂-uitstoot in de sinterfabriek (Foto 1).

Een ander voorbeeld heeft betrekking op het opschalen van een oplossing die ontwikkeld werd voor de vervanging van de schadelijke CrVI-bekleding van werkwalsen voor de koudwalsen, dankzij een speciaal ontwikkelde elektro galvanisatiemodule geïmplementeerd in de CASTL-pilootlijn voor de elektro galvanisatie van piloot-walsrollen (Foto 2).

In lijn met het digitaliseringsconcept werd een slim instrument ontwikkeld op tablet voor de evaluatie van de werkwalsen (Foto 3).

Foto 1: Sinterpilootlijn

Foto 2: Walsrollen met een nieuw ontwikkelde bekleding ter vervanging van CrVI-bekleding, geproduceerd in de elektro galvanisatie pilootlijn

Foto 3: Slim evaluatie-instrument voor werkwalsen

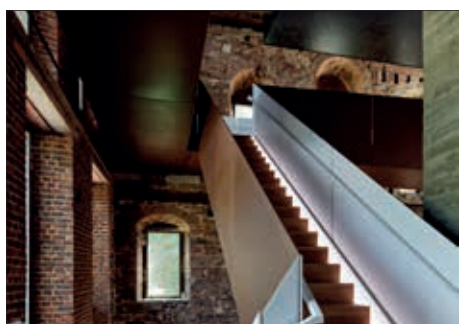

Promotie, informatie staal - Infosteel

www.infosteel.be

Als informatie- en promotiecentrum voor de staalbouwsector draait de werking van Infosteel rond 2 grote assen: enerzijds de promotie en informatie naar opdrachtgevers en architecten, anderzijds informatie voor de staalbouwsector zelf. De beide assen samen moeten er toe leiden dat de toepassingen

van staal in de bouwsector op een hoger niveau getild worden, zowel in volume als in kwaliteit. Al 20 jaar lang getuigt de Staalbouwwedstrijd hiervan. De editie 2018 toonde 117 projecten in 6 categorieën. Meer over de wedstrijd op www.infosteel.be/images/magazine/info-steel-55/

Abdij Villers-la-Ville, Binario architectes, foto François Lichtlé

Renovatie van een woning, ORG PERMANENT MODERNITY, foto Filip Dujardin

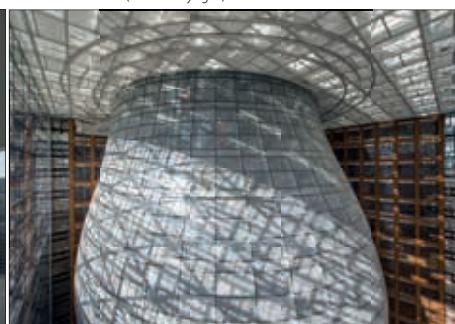
Kerk Saint-Martin in Ferrières, Bureau Greisch, foto Jean-Luc Deru (Photo-Daylight)

Houtopslag in weervast staal, Studio Koppers, foto Bart Roos (Identiteam)

Parkbrug Antwerpen, Ney & Partners, foto Jo Van den Borre (Infosteel)

Europa-gebouw, Philippe SAMYN and PARTNERS, architects & engineers Lead & Design Partner, met Studio Valle Progettazioni architects, foto Marie-Françoise Plissart

Ravensteinstraat 4, 1000 Brussel - T. +32 (0)2 509 14 11 - www.steelbel.be - E. kristel.bijnens@steelbel.be

GSV is de beroepsvereniging van de Belgische staalindustrie

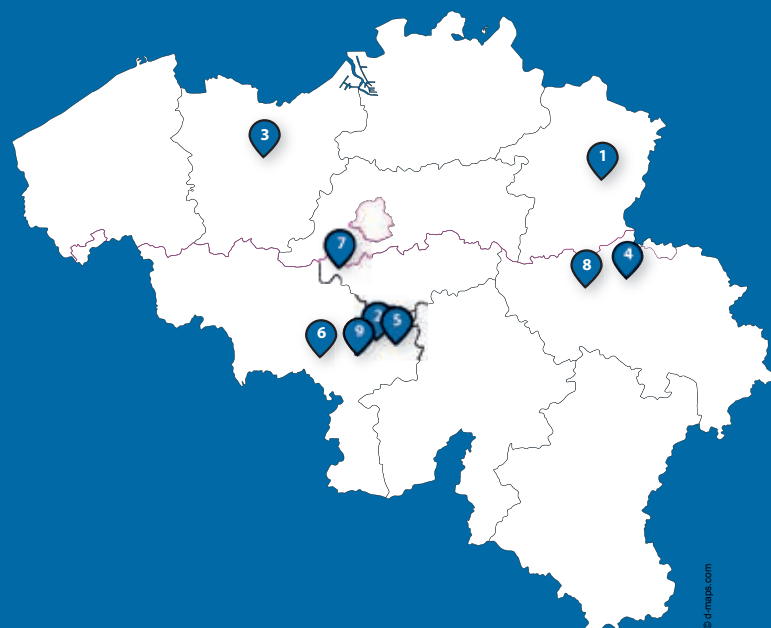
Samenstelling Raad van Bestuur (op 31.12.2018)

Voorzitter	Wim VAN GERVEN	Chief Executive Officer Flat Carbon Europe, Business Division North ARCELORMITTAL SA
Vice-Voorzitter	Carlo MORETTIN	General Manager Châtelet Plant, APERAM CHÂTELET
Bestuurders	Guy BONTINCK	Directeur Human Resources, ARCELORMITTAL GENT
	Ben DE VOS	Chief Executive Officer, NLMK INTERNATIONAL B.V.
	Gert HEYLEN	General Manager Genk Plant, APERAM GENK
	Bertrand LEJEUNE	Directeur Generaal, SEGAL / GROUPE TATA STEEL
	Luc LIBERSENS	Plant Manager, INDUSTEEL BELGIUM SA / GROUPE ARCELORMITTAL
	David VALENTI	Manager International Affairs, THY-MARCINELLE SA / GROUPE RIVA
	Manfred VAN VLIERBERGHE	Chief Executive Officer, ARCELORMITTAL BELGIUM

GSV-directie

Directeur Generaal Philippe COIGNÉ

Leden (op 31.12.2018)

1. Aperam Genk - www.aperam.com
2. Aperam Châtelet - www.aperam.com

3. ArcelorMittal Gent - <https://belgium.arcelormittal.com>
4. ArcelorMittal Liège - <https://belgium.arcelormittal.com>
5. Industeel Belgium - www.industeel.info

6. NLMK La Louvière - www.eu.nlmk.com
7. NLMK Clabecq - www.eu.nlmk.com

8. Segal (Tata Steel)
www.tatasteeleurope.com

9. Thy-Marcinelle (Group Riva)
www.thy-marcinelle.com